

Stabile sekretærer holder klinikken i gang

Tannklinikken i Glomfjord har tre tannhelsesekretærer i til sammen 1 1/2 stilling som det stabile element. Tannlegene kommer og går, og sekretærene husker knapt når de hadde en tannlege som ikke var vikar. De har gått på kurs og bruker arbeidstiden til å informere barn og foreldre om tannhelse, og de foretar en «grovsortering» av pasientene. De som trenger rask behandling, blir henvist til privatpraktiserende tannlege på Ørnes, en halvtimes biltur unna. De andre ligger på vent til det kommer en ny vikartannlege.

Glomfjord tannklinikk i Meløy kommune i Nord-Helgeland distrikt, omlag 15 mil sør for Bodø, er relativt ny og godt utstyrt. Lokalene er lyse, romslige og trivelige, og klinikken er egentlig dimensjonert for to tannlegestillinger. Tannhelsesekretærene Lillian Kristensen og Eli Norbakken, begge i halv stilling, tar i mot Tidende for å fortelle hvordan de arbeider for å yte service til befolkningen og holde det gående i perioder uten tannlege. Begge har arbeidet i Den offentlige tannhelse-

tjenesten i 20–25 år og representerer dermed stabilitet og kontinuitet i en tjeneste som sliter med vakanser når det gjelder tannleger. Den tredje sekretæren er i øyeblikket stasjonert på Ørnes som vikar.

Kurs for sekretærer

For tre år siden fikk tannpleierne i Rana i oppdrag å utvikle et kurs i helsefremmende og forebyggende arbeid for tannhelsesekretærer. Mange klinikker i Nord-Helgeland distrikt hadde vakanser i tannlegestillinger, og det var sekretærene ved disse klinikkene som ble invitert til kurset. Hensikten med kurset var å kvalifisere dem til å gi tannhelseveiledning og informasjon til foreldre og barn, og dessuten å foreta en sortering av barna, slik at de med behov for behandling kunne henvises til tannlege.

Det ble valgt tre risikogrupper for prosjektet: småbarn 0–3 år, skolebarn 6–7 og 12–15 år. Den første kursdagen inneholdt teori om hva som var viktig i de forskjellige aldersgruppene, samarbeid med helsestasjonene, innkalling

til tannklinikk, instruksjon i tannpuss og kostholdsveiledning. Den andre dagen var klinisk med pasient i stolen der to og to fikk undersøke barna under veiledning av tannpleiere. Tredje kursdag ble avholdt noen måneder senere, og der var temaet røntgen – hvordan og hvorfor. Det ble lagt vekt på at tannhelsesekretærene ikke kunne stille diagnose, men de lærte å journalføre sine funn og henvise barn med store tydelige kaviteter til tannlege.

Først de eldste barna

Lillian Kristensen og Eli Norbakken er svært fornøyde med kurset og synes at de både har fått en mer interessant arbeidssituasjon og at det er fint å kunne gi befolkningen i Glomfjord bedre service enn tidligere når klinikken var uten tannlege. Men de forteller også at de syntes det var veldig spennende å gå i gang med de nye oppgavene. Derfor startet de med skolebarna. – Det føltes tryggere enn å innkalle treåringene som ofte har motvilje mot å la seg undersøke, sier Lillian og forteller at de vanligvis innkaller 4–5 elever om gangen. De instruerer i tannpuss og gir kostholdsveiledning. – Vi får en kjempegod dialog med barna, sier Eli og forteller at de foretar en «grovsortering» og henviser til privat tannlege på Ørnes de barna som trenger behandling så snart som mulig. Når det så kommer tannlege til Glomfjord igjen, får de barna som ikke er henvist, ny innkalling for endelig diagnose. Først da kan de kategoriseres som «undersøkt/behandlet» som det står i årsmeldingen.

Trygghet til befolkningen

– Foreldrene stoler på oss, og vissheten om at barna blir innkalt til klinikken og henvist til tannlege ved behov, gir trygghet, sier Lillian. Nå når de har fått mer rutine, har de også gitt seg i kast med de minste barna. De forteller at de har veldig godt samarbeid med førskolelærerne og er i ferd med å få dem til å innføre tannpuss i barnehagene. Men

Tannhelsesekretæren Eli Nordbakken (t.v.) og Lillian Kristensen har vært på kurs hos tannpleierne i distriktet.

barna har allerede vært på klinikkbesøk, og det viser seg at da blir det enklere når en og en skal innkalles til tannhelsekontroll.

Tannlege i sikte?

Før vi forlater de engasjerte tannhelsesekretærene i Glomfjord, spør vi om når det kommer tannlege til klinikken igjen. Jo da, de tror det er visse muligheter. Kanskje kan det bli ambulerende fra Rognan. Muligens. Og kanskje får

de en vikar i sommer. Inntil videre fortsetter de med sitt forebyggende arbeid og er glad for at de kan henvise til tannlege på Ørnes.

På veien tilbake til Bodø, stopper vi på Ørnes for å få en kommentar fra privat sektor. Praksiseier Tore Dybvik som er spesialist i periodonti og har deltidsstilling ved kompetansesenteret i Bodø, tar i mot sammen med fetter Ole Rolf som er allmennpraktiker og behandler de fleste henviste pasientene fra Glom-

fjord. Han sier samarbeidet fungerer greit og er glad for å kunne avhjelpe den vanskelige situasjonen, men det er tydelig at dette blir «førstehjelp». Og han svarer bekreftende på spørsmålet om det blir mye endodonti.

Hvorom allting er – tannhelsesekretærene i Glomfjord er hverdagshelter som holder hjulene i gang. Det fortjener de all mulig ros for.

Tekst og foto: Reidun Stenvik